

KAN

Position paper
5 juli 2019

OP ZOEK NAAR HET RECEPT VOOR BESTUURLIJKE LASAGNE

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Kajsia Ollengren (D66), heeft bij Kamerbrief d.d. 29 juni 2018 (kst. 34 775 B, nr. 17) duidelijk richting gekozen om de lokale en regionale democratie te willen versterken. Door met het programma ‘Democratie In Actie’ te komen en door met kennisdelen en programma’s van-onder-op te willen maken geeft zij ruimte aan het lokale, regionale en provinciale speelveld om inbreng te geven voordat er vanuit de Haagse torens beleid wordt gemaakt. Ik ondersteun dit zeer en was dan ook aanwezig bij de bijeenkomst op 4 juli 2019 in Utrecht die door BZK, IPO, UvW en VNG werd georganiseerd over de Wet gemeenschappelijke regelingen. Graag geef ik enkele accenten mee vanuit de niet-politieke betrokkenheid van een Staten- of Raadslid. Zij hebben immers andere instrumenten, en dus een andere visie, dan de ‘gewone’ burger. Daarom kan dit inzicht aanvullend zijn.

Tijdens de bijeenkomst op 4 juli 2019 gebruikte ik de metafoor “In plaats van een bestuurlijke spaghetti opteer ik voor lasagne.” Niet omdat ik voor herindeling zou zijn – integendeel zelfs – maar omdat lasagne meer structuur biedt en meer gelaagdheid. Tussen de bladen kunnen er verschillende vullingen worden gestopt. Zo behoud je de diversiteit in je regio. Ik kwam op die uitspraak door het lezen van het Overbetuws Kookboek waarin (inmiddels voormalig) burgemeester Toon van Asseldonk zijn lasagneschotel aanprijst. En laat Van Asseldonk nu net als ik een hartstochtelijk voorstander zijn geweest van regionale samenwerking.

Waarom pro regio?

Er zijn een tweetal soorten regionale samenwerking: de verplichte en de vrijwillige. Over de verplichte kan ik kort zijn: die moeten van hogerhand en of je het nu leuk vind of niet, die samenwerking moet je doen. Maar vrijwillige regionale samenwerking kan ook heel vaak zinvol zijn. Ik benoem samenwerking op ruimte en wonen, op verkeer, op economie en werk, op onderwijs, op cultuur... het is de kunst om elke samenwerking zo in te richten dat je er plezier van hebt en dat het werkt. Ik benoem dat plezier niet voor niets: als je samenwerkt tegen je zin in werkt het ook niet. ***Aanbeveling nummer 1: Zorg voor plezier bij het samenwerken.***

Regionale samenwerking die vrijwillig is werkt als het van harte is. Dan kan het alle deelnemers verder brengen. Immers, delen is het nieuwe hebben. Samenwerken aan opgaves die je wellicht wel als grotere gemeente alleen aan kan, maar die verbeterd aangepakt kunnen worden door het met zijn allen te doen. En met ‘allen’ bedoel ik de grootste gemeenten en de kleinste gemeenten. Zoals in onze regio de gemeente Rozendaal net zo van belang is als de gemeenten Arnhem en Nijmegen. Of om in de metafoor van de Italiaanse keuken te blijven: de kappertjes zijn weliswaar klein, maar geven extra smaak. ***Aanbeveling nummer 2: Geef elke deelnemende gemeente de ruimte om echt mee te doen en eigen accenten te leggen.***

Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
KennisnetwerkArnhemNijmegen@gmail.com

KAN

Regionale democratie, ook van het volk?

De Wet Gemeenschappelijke Regelingen zijn vormen van verlengd lokaal bestuur. Gekozen volksvertegenwoordigers hebben uiteindelijk het laatste woord. Alleen de meerderheden kunnen soms anders liggen, maar daar heeft de lokale gemeenteraad ieder en voor zich mee ingestemd. Het zijn ook die gekozen gemeenteraadsleden die weer kunnen beslissen uit een regeling te treden als gemeente. En de burgers kiezen deze gemeenteraden weer. Zo is de regionale democratie van het volk.

Maar, de burger ervaart een kloof tussen hem en de politieke bestuurders. Dat is al zo op lokaal niveau, laat staan op verlengd lokaal niveau. En dat is niet altijd de schuld van de burger. Regionaal bestuur is ingewikkeld: voor raadsleden én voor burgers. En als een burger het al wil snappen of gaat snappen wordt deze met regelmaat weggehouden van het regionale bestuur. Uit eigen ervaring geef ik daarom hier wat concrete zaken mee waar in de ontwerp-wet aandacht voor moet zijn.

- **Openheid van vergaderingen**

Vaak zijn vergaderingen niet openbaar. Dat is een slechte zaak, omdat in vergaderingen over wezenlijke onderwerpen wordt gesproken. Het is nooit te voorkomen dat een aantal wethouders voorafgaand in een hok gaan zitten om iets voor te bespreken, maar de besluitvorming moet open en transparant zijn. Hierbij moet aandacht zijn voor de openbaarheid van stukken, vergaderlocatie en vergadermoment.

- **Inspraak- en participatierecht**

. Wat ook voorkomt is dat belangrijke stukken niet voor worden gelegd voor een algemeen zienswijze- of participatietraject. Het komt voor dat een actieve burger een wat kribbige reactie terugkrijgt in de trant van “Zienswijzen kunnen alleen ingediend worden door deelnemende gemeenten.” Oftewel: waar bemoeit u zich mee?

. En wat ook voorkomt is dat de vergadering wel openbaar is, maar dat er geen spreekrecht is. Dat is een hele slechte zaak. Het zal misschien niet vaak voorkomen dat er om gevraagd wordt, maar zoals het Sociaal en Cultureel Planbureau al in 2015 stelde in hun rapport “Meer democratie, minder politiek?” is het idee dat het kan al waardevol. Verleen dus spreekrecht.

. Tenslotte komt het ook voor dat brieven gericht aan het Algemeen Bestuur niet door het AB behandeld worden, maar door het Dagelijks Bestuur. Dat is dus net zoiets als dat de Burgemeester de brieven van de Gemeenteraad zelf afhandelt en dat zonder overleg met de Raad.

Ik kan casuïstiek meegeven, maar dat doe ik bewust niet. Ik wil de signalen meegeven, en niet met het vingertje wijzen.

Het zou niet eerlijk zijn als ik zou zeggen dat het overal slecht gaat. Daar waar je een vertrouwensband opbouwt met een regionaal bestuur merk ik in ieder geval dat je meer mogelijkheden krijgt en dat je stem meer en beter gehoord wordt. ***Aanbeveling nummer 3: Zorg voor openbaarheid & vindbaarheid van vergaderingen, transparantie van bestuur en voor participatie- & insprekmogelijkheden.***

Ramon Barends

Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
KennisnetwerkArnhemNijmegen@gmail.com